

4.2.7. *Finansijska kontrola*

Bosna i Hercegovina se nalazi u **ranjoj fazi** priprema u oblasti finansijske kontrole. **Određeni napredak** ostvaren je usvajanjem novog Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru FBiH u aprilu, te boljom koordinacijom putem redovnih sastanaka koordinacionih odbora centralnih harmonizacijskih jedinica i vrhovnih revizorskih institucija. Potrebno je uložiti dalje napore na usvajanju preostalih strategija iz oblasti javne interne finansijske kontrole (PIFC), te osigurati koherentan pravni okvir za PIFC u zemlji.

U narednoj godini, Bosna i Hercegovina bi posebno trebala da:

- usvoji i započne sprovođenje PIFC strategija na državnom nivou i u Republici Srpskoj, te osigura sistematski monitoring i izvještavanje o svim PIFC strategijama;
- usvoji pravni okvir o finansijskom upravljanju i nadzoru u Republici Srpskoj;
- osigura adekvatno kadrovsko popunjavanje centralnih harmonizacijskih jedinica.

Javna unutrašnja finansijska kontrola

Strateški okvir za cijelu zemlju još uvijek ne postoji. FBiH i Brčko distrikt su prošle godine usvojili PIFC strategije, ali je potrebno usvojiti i revidirani strateški okvir na državnom nivou i u Republici Srpskoj. Provedba novog strateškog dokumenta iz 2015. godine započela je samo u FBiH, ali monitoring i izvještavanje su na niskom nivou.

Centralne harmonizacijske jedinice (CHJ) su osnovane na državnom i entitetskom nivou, ali ne i u Brčko distriktu. Kadrovska popunjenost ovih jedinica je dosta ispod potrebnog nivoa, posebno u entitetima gdje je zaposleno ukupno sedam osoba u obje centralne harmonizacijske jedinice. Nakon petogodišnje pauze tri centralne harmonizacijske jedinice organizovale su sastanak Koordinacionog odbora CHJ u februaru. Odbor se sada redovno sastaje. Centralne harmonizacijske jedinice izrađuju konsolidovane godišnje izvještaje i dostavljaju ih svojim vladama. Centralna harmonizacijska jedinica na državnom nivou je u decembru usvojila Pravilnik o godišnjem izvještavanju o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH. Godišnji izvještaji centralnih harmonizacijskih jedinica na državnom nivou i u Republici Srpskoj obuhvataju okvir za finansijsko upravljanje i kontrolu, te unutrašnju reviziju.

Koncept **finansijskog upravljanja i kontrole** je još uvijek u ranjoj fazi razvoja, a pravni okvir za cijelu zemlju ne postoji. Na državnom nivou ovu oblast reguliše Zakon o budžetu, a u FBiH Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli koji je usvojen u aprilu. U Republici Srpskoj je trenutno u pripremi zakon koji će regulisati ovu oblast. Dogovori o delegiranju i upravljačkoj odgovornosti, distribuciji informacija o upravljanju, upravljanju rizicima i finansijskom upravljanju u javnim preduzećima se ne primjenjuju u praksi.

Pravni okvir za **unutrašnju reviziju** trenutno postoji na svim nivoima osim u Brčko distriktu, i u velikoj mjeri je usklađen sa međunarodnim standardima. Kriteriji za uspostavu jedinica za unutrašnju reviziju su utvrđeni na svim nivoima, ali međusobno nisu usklađeni. Kapaciteti za unutrašnju reviziju i dalje su slabi, zbog nedovoljnog broja zaposlenih i nepostojanja odgovarajućih obuka i certifikacije.

Vanjska revizija

U pogledu **ustavnog i pravnog okvira**, nijedna od vrhovnih institucija za reviziju - na nivou države, u entitetima i Brčko distriktu - nemaju utemeljenje u odgovarajućim ustavima odnosno u Statutu Brčko distrikta. Njihova funkcionalna, operativna i finansijska nezavisnost uređena je odgovarajućim zakonima o vanjskoj reviziji na nivou države, entiteta i u Brčko distriktu. Ovo je u skladu sa standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI). Skorije uključivanje Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske u trezorski sistem prijeti da ograniči nezavisnost njenog finansijskog djelovanja. Zabrana daljeg zapošljavanja u Vladi FBiH

ograničila je funkcionalnu i operativnu nezavisnost Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Kada je riječ o **institucionalnim kapacitetima**, Ured za reviziju institucija BiH i Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske su kadrovski adekvatno popunjene. Međutim, Ured za reviziju javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH, a posebno Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine nemaju dovoljne kapacitete za vanjsku reviziju, čiji obim je znatno veći u FBiH nego na ostalim nivoima.

Saradnja između Koordinacionog odbora vrhovnih institucija za reviziju je ojačana, a sastanci se održavaju redovnije i češće. U pogledu **kvaliteta revizije**, četiri vrhovne institucije za reviziju nastoje da osiguraju da finansijska revizija, revizija učinka i kontrola kvaliteta budu u skladu sa međunarodnim standardima i procedurama. Rukovodioci svake od vrhovnih institucija za reviziju prate ispunjavanje godišnjeg plana revizije i dostavljaju godišnji izvještaj o radu nadležnim parlamentima. Koordinacioni odbor vrhovnih institucija za reviziju u BiH usvojio je Strategiju IT razvoja za period 2016-2020. Veće korištenje informacionih tehnologija i metodologija uzorkovanja unaprijedilo je efikasnost postupaka revizije.

U pogledu **uticaja revizije**, godišnji izvještaji se redovno dostavljaju predstavnicima zakonodavne vlasti. Objavljuju se na mreži i privlače značajnu pažnju medija i javnosti. Vrijeme koje je na raspolaganju parlamentarnim odborima za procjenu i raspravu o ovim izvještajima je kraće od optimalnog, ali se o izvještajima obično raspravlja u prisustvu predstavnika institucija za reviziju. Postupanje institucija koje su predmet revizije prema preporukama kreće se između 50% i 60% na svim nivoima. Vrhovne institucije za reviziju formalno nadziru provedbu preporuka u vrijeme naredne revizije. Vrhovne institucije za reviziju i centralne harmonizacijske jedinice trebaju ojačati saradnju s ciljem unapređenja unutrašnje kontrole.

Zaštita finansijskih interesa EU

Zakonodavstvo nije **usklađeno** sa *acquis*-em. Pitanjem sprečavanja prevara bave se nacionalne strategije za borbu protiv korupcije. Ne postoji formalno imenovana nacionalna **služba za koordinaciju borbe protiv prevara** niti relevantna mreža, a ovu ulogu preuzela je Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA). Agencija osigurava **saradnju sa Evropskom komisijom** i pruža podršku istražiteljima iz EK kod provjera na licu mjesta.

Zaštita od krivotvorenja eura

Pitanja vezana za krivotvorenje obrađena su u Strategiji za borbu protiv organizovanog kriminala BiH. Od 2009. godine zemlja je potpisnica međunarodne Konvencije o suzbijanju krivotvorenja valute iz 1929. Zakonodavstvo još uvijek nije **usklađeno** sa *acquis*-em. Propisi kojima se definiše krivotvorenje i identifikuju nadležni organi i procedure za postupanje sa krivotvorenim novcem imaju brojne nedostatke. Pitanja vezana za medalje i žetone slične kovanicama eura nisu regulisana. **Tehničku analizu** krivotvorenog novca, uključujući novčanice i kovanice eura vrše dva odjeljenja Centralne banke (ukupno pet zaposlenih u oba odjeljenja). Pored toga i entiteti, neka kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova, Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja takođe vrše tehničku analizu krivotvorenog novca. Nisu zaključeni **sporazumi o saradnji** sa Komisijom niti sa Evropskom centralnom bankom. Bosna i Hercegovina učestvuje u regionalnoj inicijativi Balkanske mreže za zaštitu eura.